

Asia: VN/19873/2023

Lausuntopyyntö syyteneuvottelun käyttöalan laajentaminen; työryhmän mietintö

Nykytila

Mitä huomioita teillä on nykytilaa koskien?

Syyteneuvottelujen käyttö on ollut melko vähäistä. Silloin, kun syyteneuvottelua on käytetty, siitä on yleensä ollut positiivisia kokemuksia.

Keskeiset ehdotukset

Velvollisuus arvioida syyteneuvottelun edellytyksiä

Ehdotus on kannatettava. Jos ehdotus toteutuu, kannattaa seurata edellytysten arvioinnin yhdenmukaisuutta eri puolella Suomea.

Ilmoitukset asianosaisten oikeuksista

Ehdotus on kannatettava.

Syyteneuvottelun kohteena olevat rikokset

Ehdotus laajentaa syyteneuvottelun käyttömahdollisuuksia. Menettelyn laajentamista esimerkiksi aikuisiin kohdistuviin seksuaalirikoksiin voisi harkita.

Kanta-Hämeen käräjäoikeus ja Pohjois-Karjalan käräjäoikeus ovat kiinnittäneet huomiota siihen, että käyttöalan laajentaminen törkeisiin huumausainerikoksiin saattaa aiheuttaa perättömien tunnustusten vaaran. Järjestäytyneellä rikollisryhmällä on mahdollisuus painostaa esimerkiksi väkivallalla uhkaamalla henkilö antamaan perusteettoman tunnustuksen. Tältä osin Päijät-Hämeen käräjäoikeus yhtyy Kanta-Hämeen ja Pohjois-Karjalan käräjäoikeuksien käsityksiin.

Yhteisösakosta neuvottelu

Ehdotus on kannatettava ja on loogista, että vastaajalle esitettävän sakko- tai vankeusrangaistuksen lisäksi voidaan neuvotella yhteisösakosta.

Liiketoimintakiellosta neuvottelu

Käräjäoikeus suhtautuu varauksellisesti liiketoimintakiellosta neuvotteluun, koska kysymys ei ole rangaistuksesta vaan eräänlaisesta turvaamistoimenpiteestä, jolla halutaan estää laittoman tai sopimattoman liiketoiminnan jatkaminen,

Rikoshyödyistä neuvottelu, kun se liittyy asianomistajan vahingonkorvausvaatimukseen

Käräjäoikeus vastustaa mahdollisuutta neuvotella rikoshyödyistä. Rikoksen tekemisestä ei saa aiheutua tekijälleen taloudellista hyötyä.

Syyteneuvottelu muutoksenhakuasteessa

Syyteneuvottelu tulisi keskittää käräjäoikeusvaiheeseen, jolloin syyteneuvottelusta saadaan suurin resurssihyöty. Mikäli syyteneuvottelu käydään vasta muutoksenhakuvaiheessa, asia on ehditty käsitellä normaaliin tapaan käräjäoikeudessa. Tämä ei ole uudistuksen tavoitteiden mukaista. Siitä huolimatta käräjäoikeus ei näe syytä vastustaa syyteneuvottelua muutoksenhakuvaiheessa.

Seuraamuskannanottojen informatiivisuus

Ehdotus on kannatettava.

Tunnustamisoikeudenkäynnin määräaika

Tunnustamisoikeudenkäynnin määräajan pidentäminen on kannatettava ehdotus.

Esitutkintalain mukainen tunnustamismenettely

Tältä osin ei ole lausuttavaa.

Vaikutukset

Millaisia taloudellisia vaikutuksia arvioitte esityksellä olevan?

Mikäli syyteneuvottelujen määrät lisääntyvät, tästä saadaan henkilöresurssisäästöjä. Resurssisäästöt tuntuvat esimerkiksi monipäiväisen istutuskäsittelyn vaativissa rikosasioissa, mikäli ne käsitellään syyteneuvottelussa. Istutuspäivien väheneminen näkyy jossain määrin valtion varoista avustajille maksettavissa palkkioissa. Mikäli rikoshyödyistä voidaan neuvotella, se syö ainakin osan saavutettavissa olevista säästöistä.

Millaisia viranomaisvaikutuksia arvioitte esityksellä olevan?

Uudistuksella tuskin on kovin suuria viranomaisvaikutuksia. Poliisit ja syyttäjät toivottavasti huomioivat tämän mahdollisuuden aikaisempaa useammin.

Millaisia muita yhteiskunnallisia vaikutuksia arvioitte esityksellä olevan?

Ei lausuttavaa.

Millaisia muita vaikutuksia arvioitte esityksellä olevan? (Esimerkiksi ihmisryhmiin kohdistuvat vaikutukset)

Ei lausuttavaa.

Vaihtoehtoiset ratkaisut

Miten kommentoitte muita toteuttamisvaihtoehtoja (mietinnön jakso 5) ja erillisessä muistiossa esitettyjä ratkaisuvaihtoehtoja? Millaisia vaikutuksia niillä olisi?

Ei lausuttavaa.

Onko jokin muu tapa, jolla esityksen tavoitteet voitaisiin toteuttaa?

Ei lausuttavaa.

Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Miten kommentoitte mietinnön näkemyksiä, jotka koskevat suhdetta perustuslakiin ja säätämisyjärjestystä (mietinnön jakso 11)?

Ei lausuttavaa.

Muut havaintonne ja kommenttinne esitysluonnoksesta

.

Ei lausuttavaa

Kolu Juha
Päijät-Hämeen käräjäoikeus